

उख्, श्रौखति und उङ्, उङ्कति gehen, sich bewegen DRAUP. 5, 14, 15.

उवाष, उवतुम् Vop. 8, 58.

उखँ 1) m. a) Kochtopf, Schlüssel AY. 11, 3, 18. — b) N. pr. ein Schüler Tittiri's TS. ANUKR. in Ind. St. 1, 71, N. — 2) उखँ f. ÇĀNT. 1, 6. a) Kochtopf; Feuerschüssel AK. 2, 9, 31. H. 1019. 411. मांस्पर्वनी RV. 4, 162, 13. 15. 3, 53, 22. AV. 12, 3, 23. VS. 11, 56. 57 (Māh. zu d. St.). कृत्वाय सा मूकमुखा मून्मयो योनिमयै 59. TS. 5, 1, 6, 3. ÇAT. Br. 4, 7, 1, 10. 11. 6, 2, 2, 2. 3. fgg. 3, 3, 15. 3, 2, 6. fgg. 7, 5, 1, 26. fgg. 10, 1, 5, 1. 4, 1, 1. KĀTJ. ÇR. 16, 3, 23. 4, 8. fgg. 7, 8. fgg. संदीपनवती: प्रत्यग्निमध्यपत्युखा: 25, 7, 12. Nir. 10, 45. Suçr. 1, 53, 20. उवासेभरण heisst das 6te Buch des ÇAT. Br. उवासम् Sch. zu P. 3, 2, 76. 7, 1, 70. 8, 2, 72 und 4, 1, 6. Vārtt. — b) ein best. Theil des Körpers; am Ende eines adj. comp. f. ग्रा gaṇa क्रोडादि zu P. 4, 1, 56. — Vielleicht aus उत्खा (von खन् mit उद्) verstümmelt; vgl. ÇAT. Br. 6, 7, 1, 23. Sch. zu P. 3, 2, 104. Vārtt.

उखर्च्छद् (उ + क्छिद्) adj. den Topf zerbrechend RV. 4, 19, 9.

उखर्वल m. und उखल m. N. einer Pflanze, ein Andropogon (भूरिपत्र, तृणोत्तम, सुतृण), RĪGĀN. im ÇKDr.

उखुली f. N. pr. einer Göttin LALIT. 72. — Vgl. मुखुली.

उख्य (von उवा) adj. in der Feuerschüssel befindlich gaṇa दिगादि zu P. 4, 3, 54. vom Feuer VS. 14, 1, 17, 65. उख्यान् (अग्निन्) कृत्स्नेषु विश्वतः AV. 4, 14, 2. TS. 5, 7, 5, 1. ÇAT. Br. 6, 6, 4, 10. KĀTJ. ÇR. 16, 6, 15. 23. 17, 1, 29. im Kochtopf zubereitet P. 4, 2, 17. H. 411. मांसम् P., Sch. am Ende eines comp. gaṇa वर्ग्यादि zu P. 6, 2, 131. — उख्या gaṇa कक्ष्यादि zu P. 4, 2, 95.

उगण adj. nur im fem. mit oder ohne सेना gebraucht: breitgeschaartes Heer: उगणा वा मन्यमानस्तुरो वा SV. 1, 4, 1, 5, 5. या: सेना अनीतरी-राव्याधिनीरुगणा उत VS. 11, 77. 16, 24. Scheint eine verstümmelte Form für उगण oder उरुगण zu sein.

उग्र (von उञ् = वञ्) Uṇ. 2, 29. 1) adj. f. उग्रो; compar. उग्रतर und औग्रियम्, superl. उग्रतम und औग्रिष्ठ (vgl. औग्रस्, औग्रन्) gewaltig, heftig, über die Maassen stark, — gross, grausig AK. 1, 1, 2, 20. TRIK. 3, 3, 331. H. an. 2, 396. MED. r. 9. उग्रं शवः पत्यते धृष्ट्वेज्ञः RV. 3, 30, 4. 1, 84, 9. सङ्कः AV. 3, 3, 4. बाहू 19, 13, 4. वक्रिः 13, 3, 19. औग्रिभिरुयाः RV. 7, 36, 6. उग्रायामौग्रिष्ठः 9, 66, 16. य उग्रैर्यश्चिदेजीयान् 17. 6, 19, 6. औग्रो देवानां बलमुग्रमेतत् AV. 19, 33, 4. उग्र औग्रान्मा दधत् 4, 19, 8. मन्यवे RV. 1, 37, 7. वधैः 133, 6. मृत्योरेजीयसे वधात् AV. 10, 3, 7. ऋषिः RV. 1, 179, 6. von Göttern, Indra 1, 7, 4. 33, 5. 130, 7. 3, 30, 3. den Marut 1, 19, 4. 23, 10. AV. 6, 74, 3. मूर्तुतामुया नतिः 9, 1, 3. von Varuṇa 1, 10, 1. 4. Bhaga RV. 7, 41, 2. u. s. w. औः 10, 121, 5. वचः AV. 5, 13, 1. 3. 5, 23, 2. VS. 3, 8. मणिः AV. 8, 3, 2. वर्म 19. विषम् 10, 4, 3. रसः 6, 16, 1. vom Soma RV. 1, 134, 5. 2, 11, 17. प्रेयो पीति वृक्ष इर्मि 10, 104, 3. यज्ञः AV. 11, 1, 15. ऋतम् 12, 1, 1. न वा औग्रियो रुद् तदस्ति RV. 2, 33, 10. TS. 4, 4, 12, 1. उग्रो देवः Bez. Rudra-Çiva's (vgl. 2, a) AV. 15, 3, 4; vgl. Ind. St. 2, 302. — उल्क PAÑKAT. III, 76. आतप ÇĀK. 32, 13. भासः BHAG. 11, 30. व्रप 31. तपस् SUND. 1, 7, 11. R. 4, 8, 9. Viçv. 9, 17. 11, 4. M. 6, 75. 24 (उग्रतर). वीर्य R. 4, 22, 35. जव 5, 56, 51. वेग DRAUP. 6, 6. दम्भ DHŪRTAS. 70, 12. शोक ad MEGH. 112. कर्मन् R. 5, 38, 19. शासन 4, 43, 1. N. 3, 21. SUND. 2, 9. सिङ्गुनिपात RAGH. 2, 60. दण्ड PAÑKAT. III, 30. उग्रकर्णिका: (किराताः) R. 4, 40, 29. उग्रदत् H. 437. उग्रनासिका 432. वन R. 3, 7, 4. न-

रकषु M. 12, 75. उग्रदर्शन R. 3, 28, 23. SUND. 2, 24. °प्रदर्शन INDR. 1, 4. य-
त्युग्रान्तस Vid. 313. subst. ein Gewaltiger, ein Grosser, ein Vornehmer:
भगमुग्रो ज्वसे जोर्हवीति भगमुग्रो अथ याति रत्नम् RV. 7, 38, 6. ÇAT. Br.
14, 7, 1, 43. 44. ein gewaltthätiger, leidenschaftlicher Mensch; die Speise
eines solchen Mannes soll ein Brahman nicht essen M. 4, 212. उग्रसे-
वित (eine Gegend) R. 3, 20, 33. fem. उग्रै von dämonischen Wesen AV.
4, 25, 2. — 2) m. a) ein Beiname Rudra's oder Çiva's AK. 1, 1, 1, 27.
TRIK. 1, 1, 45. 3, 3, 331. H. 195. H. an. MED. ÇATAR. in Ind. St. 2, 21. 40.
MBh. 14, 198. VP. 58. Belege aus der älteren Literatur findet man u.
इशान 2, a. N. eines der 11 Rudra BHĀG. P. im VP. 121, N. 17. — b) N.
einer Mischlingskaste, der Sohn eines Kriegers von einer Çūdrā, AK.
2, 10, 2. TRIK. 3, 3, 331. H. 896. H. an. MED. M. 10, 9. 13. 15. तत्तुग्रयुक्ता-
सानो तु विलेकिवधबन्धनम् 49. JĀGĀN. 1, 92. fem. उग्रा M. 10, 19. — c)
N. einer Pflanze, Hyperanthera Moringa, ÇABDAK. im ÇKDr. — d) N.
pr. ein Dānava HARIV. 2182. 14283. ein Sohn Dhrtarāṣṭra's MBh.
1, 2738. 4551. der Guru von Narendrādītja, der ein nach ihm be-
nanntes Heiligthum उग्रेश erbaute, RĪGĀ-TAR. 1, 350. ein Lexicograph (?)
H. 1126. Sch. bei den Buddhisten SCHIEFNER, Lebensb. 248 (18). LALIT.
122 wird unter den verschiedenen Arten von Schriften auch eine des
Ugra (Çiva?) angeführt. उग्र als N. eines Volkes ist falsche Lesart für
उडु H. 961. — e) N. einer Verbindung von Sternbildern (पूर्वाफाल्गुनी,
पूर्वाषाढा, पूर्वभाद्रपद, मघा, भरणी) GĀOT. im ÇKDr. — 3) f. उग्रा a) f. zu
उग्र 2, b. — b) N. einer Pflanze Suçr. 2, 222, 6. 371, 3. 449, 18. α) = वचा H.
an. 2, 397. MED. r. 10. RĪGĀN. im ÇKDr.; β) = क्लिकिका Artemisia ster-
nutatoria Roxb. H. an.; γ) = घृतता MED.; δ) = धन्याक Coriandrum
sativum RATNAM. im ÇKDr. Vgl. उग्रगन्धा. — 4) n. ein bes. Gift, die
Wurzel von Aconitum ferox Wall. (वत्सनाभ), RĪGĀN. im ÇKDr. — Vgl.
अनुग्र, सत्यमुग्र.

उग्रक (von उग्र) m. N. pr. eines Nāga MBh. 1, 1552.

उग्रकाण्ड (उ + का) m. N. einer Pflanze, Momordica Charantia
Lin. (कार्वेल, vulg. करेला), RĪGĀN. im ÇKDr.

उग्रगन्ध (उ + गन्) 1) m. N. verschiedener Pflanzen: a) = लघुन
Knoblauch; b) = कटूल; c) = अर्क RĪGĀN. im ÇKDr.; d) = चम्पक
Michelia Champaca ÇABDAK. im ÇKDr. — 2) f. °गन्धा N. verschiede-
ner Pflanzen: a) = वचा AK. 2, 4, 2, 21. TRIK. 3, 3, 216. H. an. 4, 150.
MED. dh. 44; b) = अन्नमोदा Pimpinella involucreta W. u. A., ein Kü-
chengewürz; nach Andern: der gemeine Kümmel AK. 2, 4, 5, 10. MED.;
c) = क्लिकिका Artemisia sternutatoria Roxb. H. an. MED.; d) = अन्न-
गन्धा RĪGĀN. im ÇKDr.; e) = पवानी Ligusticum Ajowan Roxb. RĪ-
GĀN. = तेत्रपवानी H. an. = तेत्रयमानिका TRIK. — 3) n. Asa foetida
RĪGĀN. im ÇKDr.

उग्रचारिणी (उ + चार) f. ein Bein. der Durgā H. c. 55.

उग्रजित् (उ + जि) f. N. einer Apsaras AV. 6, 118, 1.

उग्रता (von उग्र) f. wildes, ungestümes Wesen: शौर्यापराधादिभवं भवे-
च्चाण्डवमुग्रता । तत्र स्वेदः शिरःकम्पतर्जनाताडनादयः ॥ ŚiH. D. 66, 10.

उग्रतेजस् (उ + ते) 1) adj. von gewaltiger Energie R. 3, 24, 26. 5,
60, 20. — 2) m. N. pr. eines Nāga: शितिकारोद्यतेजोः (अग्र?) MBh. 16, 120.
ein Buddha LALIT. 7. ein anderes göttliches Wesen 32. 297.